

HET HOF TE VLAARDINGEN

J. BRONKHORST

'k Heb u nooit genoeg betreden,
Lieflijk Hof, wel klein maar êel!
Vlaarding, de oudst' van Hollands steden,
Zijt ge tot een waar juweel!

In de lieve Lentedagen
Komt de zoete voorjaarszon
Vriend'lijk ons ten uwent vragen,
Zooals nooit een mensch het kon.

Uit het ruim der hemelbogen
Komt 't gevogelt' blij en luid,
Snel en vroolijk aangevlogen,
En kiest u ter woonstêe uit.

Kom ten hove dan genieten!
Zie 't ontluikend frissche groen
Uit de bruine windslen schieten,
Kom naar buiten in 't plantsoen.

Ja, wij willen tot u komen,
Smaakvol aangelegde tuin!
Door de laan der iepenboomen.
Wuivend met hun hooge kruin.

Ja, wij willen, als de Lente
U met jeugdig groen versiert,
U bewand'len, schoone tente,
Waar Natuur haar Paaschfeest viert.

Wand'len langs de kronkelingen
Van uw lommerrijke paân,
Hier en daar door openingen
't Vee der weiden gadeslaan,

Als het hupp'lend in de dreven,
Door geloei zijn vreugd verraadts,
Dat 't zijn vrijheid werd hergeven
Als 't de mufte stal verlaat.

Maar de voog'len, die daar tieren
In de boomen van den hof,
Die daar blij hun bruiloft vieren,
Zingen luidkeels 's hoven lof.

Allerhande melodiën
Heffen zij in beurtzang aan,
Of in schoone harmoniën
Hooren wij hen toonen slaan.

En zij lokken zoo onze oogen
Naar het heerlijk koepeldak,
Breede kruinen, groene bogen,
Vlechtwerk van den boom en tak.

Iep en beuk en eik te zamen
Staan als zuilen in het rond
In den tempel, die de namen
Van Gods deugden ons verkondt.

Als de Meimaand is gekomen,
Lonken ons de bloemen aan,
Eerst die der kastanjeboomen,
Dan die meer in 't midden staan.

Struikgewassen en syringen
Prijken dan in bloemenpraal,
Die de bijen zelfs bezingen
Als zij gonzen om hun maal.

Daar verspreiden meiehagen
Wierookgeuren, zoet en fijn,
Die de sefers verder dragen
En den wandlaars welkom zijn.

Is het wonder dat de grijzen,
Wien de dank het hart ontwelt
Noode van de banken rijzen
Overvloedig daar gesteld?

Wonder, dat de jeugd hier spelend
Vroolijk dartlend zich vermaakt,
En de hofgenoegens deelen
Van gezondheid bloost en blaakt?

Dat de stroom der wandelaren,
Nimmer des genietens zat,
Rustloos hier in 't ronde waren
Om der Lente bloemenschat?

Dat de keur der jongelingen
Hier den frisschen maagdestoet,
Waar hun kleur en geur omringen
't Allerliefst en 't meest ontmoet?

Veel bekoring biedt de vijver
Nog de jonge kindren aan
Als zij daar den rustlooz' ijver
Van 't gevogelt' gadeslaan.

De eenden naar zich toe te lokken
Met wat kleine kruimels brood,
Die de vogels gretig slokken,
Is een pret voor klein en groot.

In de Zomerzonnestrallen
Staat de roos in volle pracht
Tusschen 't mollig gras te pralen,
Geuren waasmend dag en nacht.

De bigonies, tooien mede
Met haar rijke bloemenschat
Op des zomers drang en bede
Het plantsoen der oude stad.

Dahlia's van schoone verven,
Kloek van stuk en schoon van bloem
Trachten de aandacht ook te werven,
Hunkren naar der rozen roem.

G'raniums in alle kleuren
Dingen ook al meê om lof
Van de wandlaars in te beuren
In den schoonen bloemenhof.

Maar nog andre Flora's schoonen,
In een nedrig kleed gehuld,
Tachten ons tot zich te troonen,
Als haar geur de lucht vervult.

En bij de warme zomerzoelte
Trekken eik- en beukenlaan
Ons door hare frissche koelte
Als met zachte banden aan.

Dan des avonds neêrgezeten
Turend naar het blauwe zwerk
Kunnen wij de zorg vergeten
Van het wichtig, dagelijksch werk;

Mijn'ren van vervlogen dagen,
Toen de Maas hier bedding had
En haar klei in vette lagen
Neêrlei langs onze oude stad;

Hoe de stroom naar 't Zuid zich keerde
Een moeras in 't aanzijn riep,
Dat de mensch door dammen weerde
En in bosch en wei herschiep;

Hoe de grond, uit dras verrezen
Nu veel duizend menschen draagt,
Die er voor geen water vreezen,
Waar het elders schrik aanjaagt;

Hoe er pakhuys en kantoren
Scholen, kerk, fabriek, gesticht,
Woonhuis, villa's ons bekoren,
Alles keurig ingericht;

Hoe die grond ook is gegeven
Tot een schoonen wandelhof.
Waarin nymphen bloemen weven
Uit de fijnste kleur en stof. -

't Is wel aardig, zoo te droomen
In den zomeravondstond,
Maar als 't najaar is gekomen
Is het wand'len meer gezond.

En dan ziet men 't groen der blâren
Langzaam gelen, meer en meer:
En verbruinen nerf en âren,
Vallen af en storten neêr.

Maar als dan de zon haar stralen,
Van den blauwen hemeltrans
Op het herfstloof neêr doet dalen,
Prijkt het nog in vollen glans,

Schittert het in keur'ge verven,
Met een wondervolle pracht,
Boeit het nog vóór zijn versterven
Ons met onweerstaan'bre kracht.

Kort slechts duurt dit, want de stormen
Werpen bloem en blad ter aard:
Spel der winden, aas der wormen,
Stof in 't eind tot stof vergaard.

Stof, waaruit het zonnegloren,
Weder nieuwe vormen bouwt,
Want geen stofje gaat verloren,
Van hetgeen de mensch hier schouwt.

't Is of Herfstmaand ook der kind'ren
Vroolijkheid ten deele stoort,
En hun lust tot spel doet mind'ren,
Maar tot werkdrijfthans hen spoort.

Onnavolgbaar zijn de knapen
Bezig, van den natten grond
Glanzend bruine vrucht te rapen,
Die kastanjeboom hen zond.

Meisjes zijn vooral aan 't zoeken,
Zonder de oogen op te slaan,
Naar die nootjes met drie hoeken,
In de hooge beukenlaan.

Eikels ziet men ook vergâren,
Waar men wel cacao van maakt,
Die der zwakken kracht bewaren,
En goed toebereid wel smaakt.

Vogels kunnen bessen lezen,
Rijp en helder rood gekleurd,
Lijsters, vinken, sijzen, meezen,
Samendeelend of op beurt,

Piepen, fluiten, schreeuwend rukken,
Onophoud'lijk heen en wêr,
Vliegen, deinzen, hortend plukken,
Zoo gaat 't vogelvolk te keer.

Maar als wind en stormen spreken
In den hof, die sierloos wordt;
Als de grauwe wolken breken,
En zelfs 't gras verflenst en dort;

Dan is 't droevig en verlaten
In de lanen, eertijds vol.
Al wat tooi is, hoe verwaten,
Geeft Natuur den schuld'gen tol.

Maar de winter dekt zeer spoedig
Alles met haar sneeuwen kleed,
En begraaft dan heel goedmoedig
Al wat 't harte treuren deed.

Hij omgeeft dan struik en boomen,
Aller takken tot den top,
Vol met witte, ruige zoomen,
En werpt daar weer 't zonlicht op,

De ijskorst op den vijver trekt er
Schooljeugd met de schaatsen heen,
En haar dartel zwieren wekt er
Vroolijk leven, dat verdween.

Dat verdween? - Maar neen, dat leven
Zou ter dood veroordeeld zijn,
Aan verniet'ging prijs gegeven?
Neen, dat 's louter, louter schijn.

Sluim'ren doet slechts de nature,
Schoone slaapster in het bosch;
Straks ontwaakt ze en in die ure
Neemt zij weer haar lentedos.

Nov. 1903

J.B.

Toelichting bij 'Het Hof', door J. Bronkhorst

Jan Bronkhorst (Schiedam 24-01-1834 - Rotterdam 20-03-1920) was gedurende een periode van 44 jaar werkzaam bij het lager onderwijs te Vlaardingen.

Op 14 november 1859 vond zijn officiële 'inleiding' plaats als onderwijzer op de Stads Armschool. Dat ging, zoals dit in vroeger dagen gebruikelijk was, met het nodige ceremonieel gepaard. De feestzangen die door de leerlingen bij die gelegenheid werden gezongen zijn bewaard gebleven bij het Stadsarchief, evenals enkele werkjes van de hand van Bronkhorst zelf.

In 1864 publiceerde hij 'Een heerlijke uitkomst of Sanherib voor Jeruzalem', een toneelspel in verzen. De gelden die met deze uitgave werden ingezameld werden besteed aan kledingstukken voor zijn armlastige leerlingen, die het vooral tijdens de strenge wintermaanden zwaar te verduren hadden.

Daarnaast liet hij nog een tweetal werkjes op het gebied van de 'rekenkunst' het licht zien en bekwaamde hij zich in de dichtkunst. Eén van die in druk verschenen gedichten had betrekking op Willem Beukelszoon van Biervliet, de veronderstelde uitvinder van het haringkaken.

Op 31 oktober 1903 legde Bronkhorst officieel zijn betrekking als onderwijzer, inmiddels van school D aan de Zomerstraat, neer. Samen met zijn echtgenote Magdalena Keuzenkamp (Schiedam 14-08-1841 - Loosduinen 20-12-1918) verliet hij vervolgens Vlaardingen, de stad waar hij gedurende zijn lange loopbaan zoveel goeds had verricht onder de Vlaardingse jeugd.

Met het hierbij afgedrukte gedicht betreffende het Hof, verschenen ter gelegenheid van zijn afscheid, wilde Bronkhorst zijn dank tot uitdrukking brengen en de herinnering levend houden aan zijn verblijf te Vlaardingen.